

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

ALAA AL ASWANI FIGURA ENTRE ELS 500 MUSULMANS MÉS INFLUENTS DEL PRESENT. COMPAGINA LA FEINA DE DENTISTA AMB LA D'ESCRITOR, I ES VA DONAR A CONÈIXER PER TOT EL MÓN AMB LA NOVEL·LA 'L'EDIFICI IAQUBIAN'

DAMIÀ ALOU

activista polític. Fundador del moviment polític Kefaya, va ser un dels principals rostres de la revolució sense líders de la plaça Tahrir que va contribuir a la caiguda de Hosni Mubàrak. Dentista de professió, que ha continuat exercint, ha vist i veu els seus llibres traduïts en nombroses llengües –trentatres, ens prometen en el cas de la seva última novel·la–. El seu segon llibre, *L'edifici Iaqubian* és un retrat coral de la societat egípcia des de la Revolució del 1952. Va ser la novel·la en àrab més venuda el 2002 i

2003, i se'n va fer una sèrie i fins i tot un llargmetratge. D'Al Aswani també s'han publicat en català *Chicago* –un altre relat coral ambientat a la universitat en què va fer els estudis de postgrau–, *Egipte: les claus d'una revolució inevitable* (2011) i *Hauria volgut ser egipci* (2011), tots a Edicions de 1984.

L'Automòbil Club d'Egipte està ambientada al Caire a la dècada dels 40, durant l'ocupació britànica, i com en les seves altres narracions ens planteja que seguim una sèrie de personatges, en aquest cas els fills d'Abdeslassí i Rocaia, que ens porten per un periple històric i vital en una metàfora de l'enfonsament del colonialisme, que es vertebrava a través de l'Automòbil Club, una mena d'enclavament britànic dintre de la societat egípcia. Aquest club el porta amb mà de ferro Mr. Wright, un anglès que menysprea els egipcis i que, naturalment, té una amant mig egípcia, que respon al proustià nom d'Odette. Qui es fa obeir entre els nadius és Kavú, que fa anar més rectes que un pal d'escombra els seus empleats, als quals encara aplica càstigs físics en forma de garrotades quan les coses no van com li agradaria.

Anys d'alliberament nacional

A partir d'aquí, les diferents vicissituds dels fills d'Abdeslassí i Rocaia ens porten pels costums sexuals i socials de l'Egipte de l'època, des del marit enamorat fins al maltractador; des del rei luxuriós a l'amor pur entre Kàmil i Mitzi; passant pels anglesos que aprecien els nadius i nadius que aprecien més els anglesos que els seus compatriotes, o les conspiracions polítiques dels emirs –en aliança amb els comunistes–

L'AUTOMÒBIL CLUB D'EGIPTE
ALAA AL ASWANI
EDICIONS DE 1984
TRAD. JAUME FERRER
572 PÀG. / 22,90 €

contra el rei, en col·laboració amb el Wafd, el partit nacionalista egipci. En aquella època, però, *nacionalista* no tenia una connotació tan negativa com ara, perquè pressuposava alliberament nacional, mentre que ara els que volen ser els nacionalistes únics d'una nació única li enganxen l'acompanyament de "retrograd" i "insolidari". Era l'època en què els britànics dominaven encara el món, i es rebaixaven a enviar els seus homes a països "endarrerrits" –tal com afirma Mr. Wright al llibre– per protegir-los d'ells mateixos i modernitzar-los... i saquejar-los, esclar, però això el bon britànic no ho podia reconèixer.

Al Aswani repeteix la fórmula coral que li ha donat tant d'èxit anteriorment, però introdueix un pròleg *unamunià* en què els dos personatges principals, Kàmil i Sàliha, van a visitar l'autor i li porten la novel·la ja escrita en un disc que li entreguen, davant la irritació del creador. No entenc la inclusió d'aquest episodi, ni tampoc el primer capítol, en què ens presenta Karl Benz conduint el vehicle que va crear l'any 1885. En la resta alternen la primera persona de Kàmil o Sàhila, i un narrador omniscient (Al Aswani o els dos germans?) que ens relata l'esplendor i decadència del Club i dels que l'utilitzen com a força d'ocupació.

La novel·la funciona més per acumulació que per intensitat, i sap barrejar un to oral amb una concepció *dickensiana* dels personatges, que si bé no els fa inoblidables, sí que ens els fa més pròxims perquè seguim la peripècia amb interès, a la qual cosa no és aliena la magnífica tasca del traductor, Jaume Ferrer Carmona. ♦♦

LA NOVEL·LA D'ALAA AL ASWANI FUNCIONA MÉS PER ACUMULACIÓ QUE PER INTENSITAT, I SAP BARREJAR UN TO ORAL AMB UNA CONCEPCIÓ 'DICKENSIANA' DELS PERSONATGES

PERE TORDERA

Un lloro, una noia i una secta

JORDI NOPCA

L'estrany viatge de Max Delmarc a la novel·la *Alpiàno* (2002) va obrir la porta de la història a Jean Echenoz, que a continuació va dedicar tres novel·les a personatges de biografia destacada. Primer va ser el compositor Maurice Ravel (*Ravel*, 2006), després l'atleta Emil Zátopek (*Córrer*, 2008) i, finalment, el científic Nikola Tesla (*Relàmpagos*, 2010). Sempre disposat a reptes insòlits, Echenoz va entregar tot seguit una miniatura narrativa sobre el gran esdeveniment que marca l'inici del segle XX, la Primera Guerra Mundial (*14*, 2012), i les set narracions que ara aplega a *Caprice de la reine* (Mi-

nuit, 2014) volen ser el preludi de la tornada al present com a matèria literària de l'autor francès.

Fa tres dècades, Echenoz ja era un narrador que calia tenir en compte. Havia debutat amb *El meridiano de Greenwich* el 1979 –tenia 32 anys– i havia guanyat el Médicis el 1983 gràcies a *Cherokee*. Si Godard recordava unes paraules de D.W. Griffith sobre els ingredients indispensables per fer una pel·lícula atractiva –eren dos, una noia i una pistola–, Echenoz es planteja una variació interessant, estrambòtica però justificada: perquè *Cherokee* rutlli només li cal un

lloro, una noia i una secta. No són elements qualssevol, perquè l'ocell és d'una espècie rara, la noia amaga la seva veritable identitat i la secta es dedica a adorar la llum del sol en rituals entre patètics i humorístics. El personatge principal del llibre, Georges Chave, ha de superar tots tres obstacles –que amaguen vincles insospitats– amb l'ajuda del seu olfacte intuïtiu.

Cherokee és una novel·la en què els mèandres narratius abunden. No és que la trama sigui necessàriament complicada, però Echenoz l'explica alternant l'atenció que dedica als seus protagonistes, i els

CHEROKEE
JEAN ECHENOZ
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ DE JOSEP ESCUÉ
214 PÀG. / 15,90 €

inici de capítol sovint despistaran el lector menys concentrat. Chave, un personatge sense ofici ni benefici, va a parar a l'agència de detectius del senyor Benedetti, on treballen Ripert i Bock, "aquella parella d'home alt i prim i d'home baix i gras que ja no és habitual de veure". Paral·lelament, hi ha un doctor –Spielvogel– a qui han pispat el lloro, el testament dels Ferro, que sobrevola diversos caps (i que tempta uns quants impostors), una parella de policies, un confident, un pinxo que és cosí llunyà de Chave, un mecànic que es fa un tip d'arreglar cotxes... i, de fons, la noia misteriosa, Jenny Weltman, traient el cap en un ritual ple de gent amb túnica blanca. No la deixeu escapar, encara que hi arribeu 30 anys tard, com jo. ♦♦